

Nässjö kommun

Rektorn vid Annebergs skola

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Annebergs skola
i Nässjö kommun

Tillsyn i Annebergs skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Nässjö kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Annebergs skola besöktes av Skolinspektionen den 30 augusti 2012.

Fakta om skolan

Annebergsskolan ligger i tätorten Anneberg, ett samhälle med cirka 900 invånare. Verksamheten omfattar förskoleklass samt grundskola för årskurserna 1-6. Skolan ligger centralt belägen i Annebergs samhälle i direkt närhet till naturen.

Annebergs skola är organiserad i två arbetslag. Arbetslag 1 ansvarar för förskoleklassen till och med årskurs 3 och arbetslag 2 ansvarar för årskurs 4 – 6.

Rektorn för Annebergsskolan är även rektor för två små skolor samt förskolechef för förskolor.

Totalt går det 155 elever på Annebergsskolan.

Annebergsskolan redovisar enligt Skolverkets statistik år 2011 att det är en stor andel elever i årskurserna 3 och 5 som har låg måluppfyllelse i matematik, svenska och engelska. Andel elever i årskurs 5 som nått de nationella målen är i engelska 57 procent, i matematik 67 procent och i svenska 71 procent och har under de senaste fyra åren legat ungefär på samma nivå. Enligt Annebergsskolans egen statistik varierar övriga ämnens måluppfyllelse mellan 80 och 100 procent. Dessa resultat har förbättrats under de senaste åren.

Helhetsbedömning

Annebergsskolan redovisar låg måluppfyllelse i matematik, svenska och engelska. Lärarna har provat olika metoder för att försöka höja kunskapsresultaten men dessa insatser har inte givit önskat resultat.

Annebergsskolan behöver utveckla arbetet med likvärdig bedömning, vilka framgångsfaktorer som ska tillämpas för att eleverna ska kunna nå högre måluppfyllelse samt samsyn gällande elevernas inflytande över undervisningen. Rektorns uppdrag omfattar även andra skolor och förskolor vilket innebär att rektorn är en mindre del av sin tjänst på Annebergsskolan. Lärarna har under åren deltagit i olika fortbildningsinsatser men har inte under ledning av sin rektor enats om hur de ska arbeta för att förbättra verksamheten och höja måluppfyllelsen i matematik, svenska och engelska. Det saknas ett strukturerat och målinriktat kvalitetsarbete. För att detta ska genomföras behöver rektorn ta ett större ansvar för att utveckla skolan.

Såväl de konstaterande bristerna avseende att förbättra elevernas måluppfyllelse som det systematiska kvalitetsarbetet kvarstår sedan Skolverkets utbildningsinspektion år 2006. Likaså visar den nuvarande tillsynen bland annat att elevernas möjlighet att påverka och utöva inflytande över sin egen undervisningssituation många gånger är bristfällig vilket även var fallet vid inspektionen år 2006.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nässjö kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 20 mars 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

Lärarna ska anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Av skollagen framgår det att i utbildningen ska hänsyn tas till elevers olika behov och de ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Av skollagen framgår att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling så att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av läroplanen framgår att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och som ger en grund för fortsatt utbildning, utforskande, nyfikenhet och lust att lära. Detta ska utgöra en grund för skolans verksamhet och skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärarens ledning, såväl i helklass som enskilt.

Vid intervjun med eleverna på Annebergsskolan framkommer att det kan variera mellan ämnen och lärare hur mycket eleverna får arbeta i egen takt och också hur mycket stöd de får under lektionerna. Behöver eleven hjälp under pågående lektion varierar vilket stöd som erbjuds. Elevernas uppfattning är att det finns lärare som inte uppmärksammar detta och det finns andra lärare som direkt stödjer eleven.

Av Skolinspektionens enkät våren 2012 till pedagogisk personal på Annebergs skola framgår att de uppfattar att de inte tillräckligt anpassar undervisningen efter elevernas olika förutsättningar och att de inte i tillräckligt stor utsträckning har möjlighet att hjälpa elever som är i behov av detta. Vid intervjun med lärarna framkommer att det emellanåt kan vara svårt att individanpassa undervisningen.

Exempel på den bristande individanpassningen syns även i åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av där det framkommer att stort ansvar läggs på eleven. I åtgärdsprogrammen saknas vilka insatser som skolan avser att vidta för att eleven ska kunna nå målen. Detta är ett uttryck för skolans bristande anpassning av undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. Intervjuerna visar att det heller inte på skolan finns någon gemensam syn på hur elever ska stimuleras ytterligare för att nå högre måluppfyllelse.

Det är angeläget att rektorn och lärarna säkerställer att undervisningen anpassas efter elevernas behov och förutsättningar.

Författning

1 kap. 4 § 3 kap. 3 § första meningen skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lgr 11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

Utformningen av inflytandet ska anges i planeringen av verksamheten och skolan ska ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad

Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hållas informerade i frågor som rör dem.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Den närmare utformningen ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor ansvarar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen saknas redogörelse för utformningen av elevinflytandet. Det framgår inte heller hur skolan ska arbeta för att öka elevernas möjligheter till inflytande med stigande

ålder och mognad. Vid intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att elever i olika utsträckning kan påverka sin inlärningsituation och att det är mer sällan eleverna ges möjlighet att påverka innehåll och planering av undervisningen. Eleverna bekräftar vid intervjun att de sällan upplever att de medverkar vid planeringen av lektionerna.

Det framgår i intervjuerna med lärare och rektorn att utformningen av elevinflytande mest tillämpas via klassrådet och elevrådet och då handlar frågorna mer om generella trivsfrågor. Eleverna vid intervjun kan inte komma på något som elevrådet har varit med om att bestämma. Tillsynen visar att Annebergsskolans lärare inte har en gemensam syn på vad reellt elevinflytande innebär eller hur man ska arbeta för att inflytandet ska öka i takt med elevernas stigande mognad. Eftersom utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och skolan inte har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande uppfyller inte skolan författningarnas krav i denna del.

Det är angeläget att rektorn och lärarna säkerställer att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och på undervisningens innehåll. Elevernas inflytande behöver anges i planeringen av verksamheten och skolan behöver ha en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande efter ålder och mognad.

Författning

1 kap. 10 §

4 kap. 9, 14 §§ första stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

Ordningsregler ska finnas som har utarbetats under medverkan av eleverna och som följs upp vid skolenheten.

Skolan ska ha rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta till rektorn.

Det ska för varje skolenhet / verksamhet finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp

Motivering

Enligt skollagen ska rektor säkerställa att utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. För att uppnå detta ska rektor tillse att ordningsreglerna som ska finnas på skolan har utarbetats under medverkan av eleverna och att de följs upp. Vidare är det väsentligt att skolans arbete med att motverka kränkande behandling är utformat på sådant sätt att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Av skollagen framgår vidare att en plan mot kränkande behandling varje år ska upprättas där en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar framgår.

Annebergsskolan har problem med bristande studiero och trygghet. Eleverna berättar att det ibland blir stökigt under lektionerna och att alla lärare inte uppmärksammar det som sker i tillräcklig utsträckning. Det är lugnare på vissa lektioner än andra och lärarna kan vara "olika stränga". Vid intervjun med lärarna framkommer att de upplever att tryggheten på skolan är bra men att studieron är sämre. Trots att elever och lärare är överens om denna brist har inte rektorn tillsammans med lärarna och eleverna diskuterat igenom hur detta ska åtgärdas. De ordningsregler som finns upplever inte eleverna att de varit med och utarbetat, de känner varken till vilka regler som finns eller vilka konsekvenserna blir om en elev bryter mot reglerna. Den plan mot kränkande behandling som skolan har känner eleverna inte heller till innehållet i och de upplever inte att de har deltagit vid upprättandet av den. Av planen framgår vidare att det vid kränkningar är klassföreståndaren som informeras och gör bedömningen om hemmet och rektorn ska kontaktas. En sådan rutin är inte förenlig med skollagens krav.

Rektorn ska se till att skolmiljön präglas av trygghet och studiero, och för att åstadkomma detta är det viktigt att eleverna blir involverade i arbetet med att ta fram ordningsregler och i upprättandet av planen mot kränkande behandling.

Författning

5 kap. 3 och 5 §§ skollagen

6 kap. 6, 8, 10 §§ skollagen

Lgr 11 1 skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden

Särskilt stöd**Bedömning**

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Motivering

I skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektor.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen av Annebergsskolan samt vid intervjuer med lärarna och rektor framkommer att skolan har goda rutiner för identifiering och utredning av stödbehov samt beslutsfattande kring huruvida åtgärdsprogram ska, eller inte ska upprättas. Åtgärdsprogrammen är dock av skiftande kvalitet. Flera av dem saknar konkreta åtgärder som ska följas upp och utvärderas. Istället för att beskriva skolans insatser läggs ansvar på eleven till exempel genom att ange att eleven ska läsa sina läxor med vuxenhjälp i hemmet och i mån av möjlighet kommer skolan att erbjuda läxhjälp. Uppföljningen sker övervägande vid utvecklingssamtalet under terminen men det framgår inte någon överenskommen datum eller hur de ska utvärderas. Bristen på tydliga insatser från skolans sida i kombination med avsaknad av tydliga uppföljningsdatum innebär en påtaglig risk att eleverna inte får det stöd som de behöver och har rätt till. Vid personalintervjun framkommer att de insatser som eleven är i behov av inte alltid tillgodoses.

Detta bekräftas i intervjun med rektor som säger "vi hade önskat att vi kunde ge mer stöd".

Skolans arbete med särskilt stöd måste utvecklas så att eleverna får det stöd som utredningen visar att de behöver, åtgärdsprogrammen behöver tydligare visa hur skolan ska tillgodose elevernas behov och hur de särskilda stödinsatserna ska utvärderas.

Författning

3 kap. 8 - 9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

Lärarna ska få stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg.

De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.

I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt

Motivering

I skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Vidare framgår att huvudmannen ska se till att personalen vid skolenheten ges möjligheter till kompetensutveckling och att lärare vid skolenheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med författningarnas krav och att personalen ska ges möjligheter till kompetensutveckling.

Skolinspektionens granskning av de inskickade individuella utvecklingsplanerna visar att Annebergsskolan inte tydligt beskriver en utveckling av elevens utveckling i förhållande till kunskapskraven i läroplanen. En del av informationen i den individuella utvecklingsplanen och också i de skriftliga omdömena handlar mer om hur eleven sköter sig på lektionerna och det förekommer bedömningar av elevernas flit. Den information som ges ger därför inte den vägledning eleverna behöver för att de ska veta vad de behöver utveckla för att nå en högre kunskapsnivå. Av de skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av framgår att skriftliga omdömen ges i block i samhällsorienterade och naturorienterade ämnen från årskurs 4 trots att omdömen ska ges i varje ämne efter årskurs 3. Vid intervjun med lärarna framkommer att det är flera lärare som inte tidigare satt betyg och att de behöver och vill ha utbildning i hur de ska skriva omdömen samt betyg i årskurs 6. Rektorn talar om att lärarna, i nätverksgrupper tillsammans med andra lärare från skolor i Nässjö, har diskuterat dessa frågor. Lärarna vid Annebergsskolan upplever dock att detta inte varit tillräckliga insatser inför att skriva omdömen och sätta betyg. Kvaliteten på de skriftliga omdömena visar också på att det finns behov av kompetensutveckling avseende detta vid skolan.

Rektorn måste se till att omdömen och betyg sätts enligt författningarnas krav och att informationen om elevernas utveckling behandlar hur de utvecklas i varje ämne eleverna får undervisning i.

Författning

2 kap. 34 § skollagen

3 kap. 14 § skollagen

10 kap. 13 §§ skollagen

Lgr 11 2.4 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Nässjö kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

Rektorn ska ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och ska verka särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.

Rektorn ska se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Rektorn ska ansvara för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Denna ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Av läroplanen framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Annebergsskolans rektor menar, vid intervjun, att hon inte har förutsättningar för att vara den pedagogiska ledare som hon ska vara. För att få bättre kunskap om lärarnas pedagogiska arbete och deras relation till eleverna vill hon möta lärarna i pedagogiska diskussioner och ta del av deras arbete med eleverna men hon anser att hon inte har tid till detta. Avsaknaden av pedagogisk ledning innebär att det saknas ett reellt kvalitetsarbete och att de insatser som görs mer blir på enskild lärarnivå än på skolnivå och att det därför inte ger önskade effekter. Annebergsskolans lärare säger i intervjun att de inte får ledning i tillräcklig utsträckning och deras uppfattning är bland annat att "det spretar mellan skolor hur långt man har kommit i arbetet med det digitala webbverktyget, Dexter, och i lärarnas kunskaper om skriftliga omdömen och

betygssättning". Lärarna vill ha pedagogisk coaching och anser att rektorn har en viktig roll i detta arbete.

På Annebergsskolan följs kunskapsresultaten upp på individnivå och sammanställs i respektive klass men det görs ingen övergripande sammanställning av kunskapsresultaten på skolnivå. Rektorn samlar inte in resultaten och analyserar dem på enhetsnivå och identifierar inte heller tydligt vilka utvecklingsbehov som finns utifrån elevernas måluppfyllelse. Rektorns uppfattning är att lärarna provar olika metoder för att höja måluppfyllelsen i svenska, matematik och engelska. Detta bekräftar lärarna. Trots detta så går det inte att se något positivt kunskapsresultat av de undervisningsmetoder som är prövade. Övervägande har det varit upp till varje lärare eller arbetslag att finna dessa metoder och det har saknats insatser som berört hela skolan. Några skolövergripande diskussioner kring elevernas kunskapsresultat, kring bedömningar eller kring elevinflytande har inte förts utan utvecklingsarbetet har skett inom arbetslagen.

För att utbildningens kvalitet ska förbättras är det väsentligt att den pedagogiska ledningen av skolan utvecklas och att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Det är angeläget att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar hela skolans verksamhet och inkluderar planering, uppföljning och utvärdering av utbildningen.

Författning

2 kap. 9 § skollagen

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har Viveka Berglund, utredare, deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Maria Kärrman
Enhetschef

Inger Bülow
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).